

ANIMADVERSIONES IN CLASSEM NONAM

Agentem de pilulis, extractis & essentiis.

Primò in Pilulas Aleophanginas descritas pag. 79.

Nunc sese offerunt *Pilulae* ac si dixeris *parvae Pile*, Medicamenti genus hodie valde familiare ob commodum suum, quo *Medicamenta* etiam *ingratiſſima* sub hac forma sine nausea & difficultate *Ægris* ingeruntur: summopere igitur allaborandum, ut tales proſtent, quæ *Inredientium suorum Viribus integris nobilitatæ* promissos queant præstare effectus, quod certè non in *omnibus Classis hujus Compositionibus* observatum est, & passim reflecto, tum in hisce, tum alijs generis *Compositionibus*, quò simpliciores præscribuntur, eò concinniores & erroribus minus obnoxias existere, ubi è contra eæ in quibus *Authores ingredientium exquisita pluralitate Ingenii sui dexteritatem ostentare voluerunt pluribus erroribus*, ne dicam absurditatibus defœdantur, quod imprimis in hisce *Aleophanginis* occurrit, in quibus, præterquam quod *vis Aloes laxativa* injectis quasi à *Speciebus adstringentibus & roborantibus* vinculis retardetur & ligetur: dum *Aloem Specierum aromaticarum & Balsamicarum Qualitatibus* totis

193
totis viribus imbuere annituntur, penitus eam spo-
liant, easdem inter *evaporationem & exsiccationem*
in auras cum *Spiritu Vini commodissimo talium ve-*
hiculo prodigè fugando, aut cum *Spiritu Vini* eas-
dem illi unitas simul abstrahendo, *Pilularum massâ*
Specierum partibus terrestrioribus tantùm imbutâ:
quibus, ut obviam eatur inutilibus ac nocuis re-
rum dispendiis, alteruter ex modis sequentibus
eligatur.

R. Cardamomi minoris,

Calami aromatici,

Scenanti,

Ligni Aloes,

Santali citrini,

Rosarum rubrarum exungulatarum ana unciam
semis, grosso modo contusis affunde in cucurbita
vitrea *Vini albi generosi* uncias quatuor vel quinque,
agglutinatoque capitello post diariam digestionem
elice in B. M. *Aquam spirituosam* ad *Specierum*
siccitatem, quod cohobatione institutâ (quo me-
lius rerum aromaticarum partes balsamicæ vino
uniuntur) reiteretur ad omnimodam siccitatem.
Aridas in fundo cucurbitæ relictas species affusâ
aquæ communis quantitate sufficiente coque ad re-
manentiam circiter libræ unius & semis, in cola-
tura dilue *Aloes socotrinæ purissimæ pulverisatæ*, per
cribrum prius trajectâ libram unam, quam iterum
lento igne exsicca, ut denuò in *Pulverem* teratur
cui *Pulverisatæ* adde ac diligenter immisce

Olei stillatitii Cinamomi guttas sex,

Nucis Moscata,

Macis,

Garyophyllorum ana guttas XII.

Juniperi scrupulum unum,

Absynthii guttas quindecim,

Balsami

Balsami Peruviani draginam unam : hisce peractis ac interim sepositis ,

℞. *Pulveris Mastichis* ,

Mirrhae ana unciam semis ,

Croci dragmas duas & mortario immissa dilue ac quodammodo dissolve *Aqua spirituosae à Speciebus aromaticis ac balsamicis* superius prolecta, successive dilutis addendo & diligenter miscendo *Aloem pulverisatam & Aromatum Oleis balsamicis ac ipso Balsamo Peruviano* imbutam, donec omnibus exactè commixtis & impastatis *Massa Pilularum* exurgat non nimis dura. Si quid *Aquae spirituosae* post *Pilularum impastationem* reliquum sit, illud separatim asservari poterit, ut quoties ex *massa Boli* parandi praescribuntur, aut ex ea tractu temporis aridiore addita *Pilulae* efformandae, usui esse possit : unde *Vini Quantitatem Aromatibus affundendam* non ita exactè determinavi.

Alter modus est hic.

℞. *Specierum praescriptarum partem mediam*, eamque in *pulverem tenuissimum* redactam interim serva : alteri parti grossè contusae in cucurbita vitrea affunde *Vini generosi* uncias quatuor vel quinque & post diariam digestionem abstrahe, cohoba, iterumque abstrahe, & reliquias affusâ aquâ coque, colaturam cum *Aloe* dilue, exsicca & paulatim *Aloem* *specierum praescriptarum praedicto pulvere* aromatizatam addendo, (ut in praecedenti methodo dictum) cum *Aqua aromatica prolecta* totam impasta, & in vesica oleo amygdalarum dulcium oblita diligenter repone. Prior tamen hoc secundo modo praestantior existit, utpote quo *massa in pondere* non accrescit, ut fit in hoc secundo.

Hisce saltem modis obtinebis *Pilulas Aromaticas*

tum *Virtutibus* abundè imprægnatas, neque multas ut alias Author præscribit.

In Pilulas Cochias descriptas paginâ 80.

Pilularum Cochiarum, uti & aliarum similium facilis est præparatio, notandum tamen, tum in his, tum in aliis, quæ *Aloem*, aut ejus vice *Gum-mata* sive *Succos concretos* pro *Pilularum* corpore formando recipiunt, pro exactiore massæ incorporatione, ea prius in mortario calido cum *Syrupo*, *Succo*, aut *aliis liquoribus* specierum impastationi, destinatis aliquamdiu nutrienda & quodammodo dissolvenda: quod, ut commodius in *Pilulis Cochii* fiat, *Species hieræ picæ* in sua constitutiva resolvi.

Bz. Cinamomi acuti,
Macis,
Asari,
Spicæ Indicæ,
Croci,
Masticis ana grana viginti quinque,
Aloes dragmas septem semis,
Trochiscorum Albandali, dragmas tres & scrupulum unum,
Diagridii dragmas duas semis,
Turpeti,
Stœchados ana dragmas quinque, & ex subtiliter pulverifatis omnibus cum *Syrupo de stœchade* modo insinuato fiat massa.

Nota, prædicta pro impastatione requirere *Syrupi* uncias duas & scrupulos quatuor.

In Pilulas foetidas descriptas paginâ 80.

Circa has *Pilulas* peculiariter monet Author *Succum Porri* prius cum paucis *Melle* coquen-

quendum: quo autem motivo, ignoro, quam ut fugatis Porri partibus volatilibus, attenuantibus, & incisivis (quibus Porrum dotatum est) summè alioquin in hisce Pilulis expetendis massam depauperet. Instituitur igitur harum Pilularum massæ elaboratio modo superius indigitato, nimirum Gummi pulverisata cum Succo Porri per subsidentiam nonnihil depurato, & pauco Melle (si lubet) in mortario nonnihil calefacto diluantur ad Pultis crassioris consistentiam, reliqua deinde pulverisata & optimè mixta sensim impastando.

In Pilulas de Nitro & Ruffi descriptas paginâ 81

Circà Pilulas has præ reliquis peculiare nihil est quod moneam, illud tamen occasione Pilularum Ruffi, tum circa eas, tum alias omnes Animadvertendum, illas quæ cum Syrupis impastantur tractu temporis præ reliquis cum Succis Melle, aut decocto aliquo compositis citius indurescere ac arefieri, proindeque, si massam in debita forma (ut convenit) servare animus est, oportebit eam aliquoties reiteratâ Syrupi additione renovare, antequam consumpta sit, unde non parùm massæ pondus accrescet nec minus ejus efficacia decrescet.

In Pilulas spleneticas descriptas paginâ 82.

IN his imprimis notandum, decoctum præscriptum Foliis Sennæ legitimè & sufficienter extrahendis impar existere, utpotè jamtum abundè Radicum, Corticum, & Herbarum tinctura imprægnatum. Deinde Semen Anisi, Fœniculi & similia Semina Oleo aromatico prædita (uti non semel inculcavi) Decoctionibus sin. strè subjeci: unde confultum duco Folia Sennæ absque Seminibus post pri-

primam cum decocto infusionem, coctionem & expressionem, affusa aqua simplici, & quidem iterato (si opus fuerit) *infundere, coquere & exprimere ad omnimodam Virtutis Cathartice extractionem, ac demum omnibus junctim evaporatis & ad Pilularum consistentiam non nimis duram redactis inter malaxandum Olei Anisi & Fœniculi ana scrupulum unum addere.*

In Pilulas de Cynoglossa descriptas pag. 82.

IN *Pilulis de Cynoglossa Opium* minùs rectè cum *Syrupo* subigendum præcipit Author, nisi fortè ad eam ariditatem redactum sit, ut in pulverem tenuem teri possit (quod tamen ordinariò non contingit) cum faciliè alioquin *pars aliqua indissoluta* remanens, *massam* quoad *Opium qualitates & effectus* inæqualem reddat cum manifesto tum *Ægrorum salutis, tum Medici famæ discrimine*, unde tutius futurum existimo *Opium Aquæ catharralis* particula leni calore dissolvere, ac dein cum *soluto* additis *aliorum ingredientium optimè mixtis pulveribus* continuò contundendo *massam* effingere: quodsi *Aquæ catharralis* pro solutione *Opii* addita non suffecerit ad *massam justæ consistentiæ* efformandam, tantillum *Mellis*, quo meliùs ab exsiccatione præservetur, addi poterit.

In Extractum Catholicum & Pilularum Cochiarum descriptum paginâ 82.

Extractum Catholicum, quod attinet: quorsum in ejus compositione simul cum *Speciebus Purgantibus Specierum Diarrhodonis* semiuncia præscribatur, anceps hæreo: five enim intentum in *Purgantium Correctionem*, five in *compositi Aromatisationem* gratitudinis ergo dirigatur, utrimque in

N

scopu-

scopulum allidit: etenim, ut eam præteream quæstionem, quæ agitat, an *Purgantia Aromatum & adstringentium* additione corrigantur, non exigua earum particularum, quibus *Correctio* perficeretur pars, subsequenti *Extracti evaporatione* in auras fugatur: neque *Aromatisationis* ergo quidquam efficere possunt, cum subtilior earum portio ac *Oleum balsamicum* in quibus potissima earum vis ac gratia delitescit, *Tincturam* evaporando, penitus pereat.

Sileo nonnulla iis *Speciebus* contineri, quæ ne hilum quidem Qualitatum suarum *Spiritui Vini* impertiantur, etli annum integrum cum eo infusa steterint: si igitur *Aromatisatio* necessariò requiratur, præstantius id multò efficietur post *Extracti sufficientem evaporationem*, massam cum *Aromatum Species Diarrhodonis Ingredientium* aliquot *Oleorum* guttulis malaxare, ac ita usui recondere.

Eodem modo parari possunt *Extracta Pilularum Cochiarum & similibum*.

In Laudanum Opiatum descriptum paginâ 83.

Uàm malè in hujus *Laudani Opiati* præparatione conditur *Opium*, ut inde *Laudani* nomen increatur, ex præcedenti in *Extractum Catholicum* Animadversione propatulum est; cum in hac non minùs quam in illa per insulsam illam partium *Balsamicarum Evaporationem* compositum præcipuis *Specierum aromaticarum Qualitatibus* frustretur.

Dudum quidem & sedulò mecum pensitavi, quomodo *Specierum Diambrae* virtutes totæ sarte testæ salvâ eadem *Dosis Laudani* proportionem, *Opio* imprimi possent; ast quocumque me verti, & quidquid machinatus sim, evitare nullatenus potui, quin saltem aliquæ earum deperirent, eæ tamen

men minoris considerationis; servatis (quantum fieri potuit) particulis earum *Balsamicis*, *robora-
ntibus* & *cardiacis*, quæ alioquin penè omnes custo-
dito *terrestri Specierum Extracto* secundum Au-
thoris præscriptam methodum tenues evanescent
in auras. Procedatur igitur ad genuinam ejus præ-
parationem modo sequenti.

℞ *Croci optimi* dragmam unam;
Radicum Zedoarie, grana viginti tria,
Zingiberis grana tredecim,

Santali citrini,

Piperis ana scrupulum unum,

Spice indicæ scrupulum semis: ex incisis & con-
tusis cum sufficiente quantitate *Spiritus Vini* ex-
trahe digerendo omnem *Tincturam*, ac in colatura
filtrata dissolve *Opii præparati* laminatim incisi un-
ciam unam: dein destillando aut evaporando evoca
Spiritus Vini ad *consistentiam Pilularum* non nimis
duram. Tum

℞ *Ambre griseæ* grana duodecim, dissolve non-
nihil trititando in mortariolo,

Olei stillatitii Cinamomi,

Macis ana guttis quatuor,

Garyophyllorum,

Nucis Moscatæ ana guttis quinque,

eisque sensim adde & immisce sequentia subtilissi-
mè pulverisata, nimirum,

Seminis Cardamomi minoris,

Majoris ana mundatorum

scrupulum semis,

Ligni Aloës scrupulum unum,

Castorei dragmam semis.

Pulverem hunc *Oleis aromaticis* ac *Ambra griseâ*
imbutum *Opio superiorum Specierum Extracto* im-
pregnato & etiamnum tepido exactissimè immis-
ce,

ce, manibusque massam malaxa, ac ita paratum erit *Laudanum Opiatum* præstantissimum *potissimis Specierum Diambre Virtutibus* saturatum effectui suo nomen adæquans.

In Resinas descriptas paginâ 83.

R *Esinarum* præparatio modo quidem præscripto institui potest; verum sumptuum sublevandorum gratiâ peractis infusionibus poterit destillationis medio *Spiritus Vini* colligi aliis postea usibus inserviturus, ac refrigeratâ cucurbitâ, *resina paucæ aque frigida* affusione ulteriùs à *Spiritu Viui* fortè residuo præcipitata colligi, ablui & exticcati. Notandum etiam, unica *Spiritus Vini* affusione totam subiecti *Resinam* rarè, aut numquam extrahi: unde *reiteratâ Spiritus Vini affusione* opus est, ne magnam quandoque *Resinæ* partem cum fœcibus prodigus abjicias.

In Extractorum conficiendorum methodum generalem descriptam pagina 83. & 85.

H Occe Titulo *generalem* Author tradit *Extracta parandi methodum*, verum non minùs quam plurimæ modò eventillatæ compositiones à genaino, tum artis, tum rationis tramite deviantem: cum enim *Extracta* cum in finem à Medicis inventa sint ac ad Praxim deducta, ut *Medicamentorum Virtutes* ad minorem molem spatiumque contractæ in *parua Dosi ac minori molestia* Aegris magnas quandoque *Doses* nauseantibus porrigerentur, & cum pluribus, tum *simplicibus*, tum *Compositis Medicamentis* ita à Natura comparatum sit, ut propter *particularum suarum Activitatem ac Mobilitatem* in angustum spatium modo ab Authore assignato minimè contrahi se patiantur;

tur; falsò idem asserit, *ex omni Medicamento sive simplici, sive composito, quod tincturam Menstruo, cui infunditur, communicare solet, Extracta Medicamentorum, è quibus concinnantur, qualitates continentia, parari posse: ut autem hæcce clariùs conspiciantur, Lector mecum considerare dignetur, quanta reperiatur inter Medicamenta, ac imprimis Vegetabilia (è quorum regno plerumque Extracta conficiuntur) discrepantia, quàm ingens in iis particularum ac principiorum diversitas: etenim alia ex iis invenias è Terra Saleque fixo penè tota conflata, alia nunc hujus, nunc illius plus aut minùs continentia; Sulphure tamen Saleque volatilibus penè in totum orbata, aut, si ea contineant, adeo fixioribus suis Principiis illigata detinent, ut non nisi destructis vehementi actione ignis aut diuturna fermentatione concreti vinculis, è latebris cruas, cujusmodi sunt Plantæ frigidae dictæ Radices plurimæ esculentæ, & Purgantia ferè omnia: memorata autem hæc omnia & iis affinia Extractionibus per sese apta existunt, utpote quæ Qualitates suas pulsâ vaporem tenus aqueâ humiditate in Extracto concretas detinent.*

Porro alia quoque reperias præfatis quoad Qualitates ex toto contraria; uti enim hæc terrestrioribus ac inertibus constant Principiis ac particulis, ita illorum Sal, Sulphurque volatilia, in quibus præcipua eorum vis delitescit, irrequieta quasi continuò non nisi fugam moliuntur, reseratisque vel modico calore subjecti poris, protinus quâ datâ portâ foras prorumpunt fugitivi hospites nullâ arte in Extracto coercendi: ejusmodi autem Vegetabilia plerumque sunt calida dicta odore fragranti prædita Aromata, Herbæ, Flores, Semina, &c. quæ cuncta è vulgo nullus, nedum Medicus

aut Pharmacopæus *Extractionibus* *similibus* congrua existere, affirmare ausit.

Alia postremò existunt classis quasi mediæ de *Principiis volatilibus & fixis* æqualiter, modò de aliis plus minusque participantia: hæc autem nec *Extractionibus* omninò apta esse, quis ex præfatis non videat? Certè ex iis omnibus concludendum, uti non ex omni Ligno fit Mercurius, ita non ex *omni Medicamento*, quod *Tincturam Menstruo*, cui *infunditur* *communicare* solet, *Extractum*, quod & ægri & Medentis cupidinem explere possit, confici posse.

Itaque, ne *nucleis* impofterum abjectis *inutilibus* Ægri pascantur *siliquis* multo interdum ære solvendis, sollicitè & Christiano animo Medicos pariter & Pharmacopæos in id incumbere oportet, nè indiscriminatim ita quævis, tum *Extractionibus* tum *Decoctionibus* committantur; sed exacto (quantum fieri potest) instituto rerum discrimine, *Fixa ac Terrestria Decoctionibus & Extractionibus*, *Volatilia* autem *Destillationibus* (queis à natura destinata sunt) quæ verò mediæ inter hæc existunt naturæ *Infusionibus* seu *Extractionibus liquidis* præcipuè adaptentur; quamquam ex omnibus *Vegetabilium* generibus & speciebus *Infusiones* aptè parari queant.

Hæc quidem de *Medicamentis*, *Extractionibus* aptis aut ineptis dicta sufficiant, cum plurima ad eundem scopum colligi possint in *Animadversionibus nostris super Aquas simplices factis*.

Porrò non minus quandoque etiam ad *Menstruum*, cui res *extrahenda* committuntur, quam ad *extrahenda* attendendum; nisi enim *siliquis* iterum pro *nucleis* colligere animus est, proportionata ea inter sese sint oportet: alia namque *Nature*

Syl.

Sulphureæ & Resinosæ Menstruina Sulphureum ac spirituosum exposcunt, ut Spiritum Vini alioſve è Vegetabilium regno depromptos: certè, si prædictorum Qualitates ipsamque rei substantiam aquosis elicere studueris, oleum & operam perdes: in horum autem cætu pleraque sunt Purgantia, non pauca Ligna & Radices, plurima etiam Gummata cuiusvis ea sint qualitat.

Alia autem *Terrestrioris ac salinæ indolis Menstruina aqueis Qualitates suas facillimè transfundunt, quorum plurima à Spiritu Vini aliisque similibus ne quidem attinguntur, qualia sunt Herbæ & Plantæ non resinosæ, item Gummata aliqua ut sunt Hedera, Cerasorum, Arabicum, Tragacantum &c.*

De *Menstruis* paucula hæc leviter attigi ratus intelligentibus pauca suffectura, ut enormes evitentur errores hand rarò circa hæc contingentes, quod Authores nonnulli vagè satis de illis scripserint, quos, qui de iis plura desiderat, adire poterit.

*In Essentiam Absynthii & reliquas
scriptas paginâ 84.*

Essentia quidem hæc *Absynthii* modo præscripto parari potest; ast *veræ Essentie* nomen usurpatoriè portat: elegantior itaque efficaciorque *Absynthii Essentia* componatur in modum sequentem.

B. Spiritus ex Absynthio recenti fermentato parati & rectificatissimi quantum lubet, cui in vase idoneo immerge extremitatum Absynthii floridi fici minutim incisi quantum satis, ut Spiritus ad digitorum duorum altitudinem circiter herbam superet. Diregantur in Arenâ vel B. M. per duos dies, inde expressione factâ colaturæ inlice eam Absynthii summitatum quantitatem, ut illud Spiritus

ritus ad duos vel tres digitos excedat, reitereturque digestio & expressio fortis, ac etiam addatur filtratio: tandem pro hujus *Tinctura libra quaque*

*Rz. Extracti Absynthii unciam semis,
Salis ejusdem fixi,*

Olei stillatitii ejusdem ana dragmas duas, misce in hunc modum: Oleum primo solvatur in Tinctura seu Spiritu Absynthii imprægnato, cui deinde sal in sufficienti quantitate Aquæ Absynthii prius solutus (quia Spiritus rectificatissimi Salia fixa non solvunt) & tandem Extractum addantur, per ulteriorem digestionem in calore leâi exactè unienda.

Ad eandem normam parari possunt *Essentie ex aliis Vegetabilibus præstantissimæ, uti Menta, Salvia &c. in Essentia tamen Corticum Citri & Aurantiorum paulò aliter procedendum est, quarum, quia hic in usu sunt, dextram præparationem subjeci.*

¶ Corticum Citri recentium extimorum libram unam semis, incisus affunde in cucurbita vitrea Spiritus Vini libras quatuor, & post aliquot horarum digestionem abstrahæ Spiritum ad ficcitatem Corticum in B. M. porrò Spiritus prolecto parem infunde Corticum quantitatem, denuoque post sufficientem digestionem abstrahæ libras tres, quibus iterum immerge & cum iis digere in loco calido per viginti quatuor horas Corticum exteriorum recentium tenuiter incisorum uncias novem vel decem, factâque cum forti expressione colaturâ filtretur, & filtratæ adde Olei è Corticibus Citri recentibus sine prævia putrefactione recenter destillati & sacchari canarini sufficienti quantitate prius excepti unciam semis, & post aliqualem digestionem recondatur ad usum Essentia Citrina præstantissima, magnifica ac delicatissima.

In eundem modum parari possunt Essentie è Corti-

Corticibus Aurantiorum, Cinamomo, Macere Garyophyllis, aliisque similibus.

Quodsi autem contingat, talium vegetabilium *Essentias* expeti, quæ *Olei* perparum vel nihil præbere solent, in iis parandis consulantur. Animadversiones nostræ in *Tincturis* (quæ sine injuria *Essentiæ* nomen sibi vindicare possent) legitime extrahendis traditæ, semper reflectendo, ut *Menstruum* (quantum possibile est) rei extrahendæ homo genus existat, ac in *Principiorum* diversorum mixtura, an ea, quorum mixtio intenditur, sese compatiuntur, sedulo reflectatur: sic experimur *Salem* facillimè cum *Aqua*, difficillimè cum *Spiritu*, item facillimè *Sulphur* cum *Spiritu*; cum *Aqua* autem non nisi *Sale* intercedente, inire connubium: ac ita ulterius de aliis diversorum *Principiorum* combinationibus.

Hiscæ attentius consideratis habes amice Lector methodum facillimam & dexterrimam è *cunctis Vegetabilibus Essentias* seu *Extracta liquida* parandi, à quibus desideratos effectus tibi promittere liceat.

ANI.